

Ordføreren (Moltesen): Jeg tillader mig at anbefale at stemme for Ændringsforslaget.

Borgbjerg: Jeg vil kun sige et Par Ord om Lovforslaget i Almindelighed. Gennem Udvalgsarbejdet og ved de Ændringsforslag, som blev vedtaget ved anden Behandling, er der taget Hensyn til de Ønsker, vi fra vor Side fremsatte ved Sagens første Behandling; det gælder særlig Spørgsmaalet om en større Indflydelse fra Kommunalbestyrelsernes Side ved Afløsning af Højtidsoffer og Accidenser. Dernæst har man ogsaa udeladt Bestemmelsen om den Etableringshjælp paa 400 Kr., som i Lovforslaget var tiltænkt Præsterne ved Overtagelsen af Præstegaardsjorden. Det første lægger jeg naturligvis mest Vægt paa, men ogsaa det sidste har nogen Betydning; man kunde opfatte Etableringshjælpen som en Begunstigelse af det Forhold, at Præsterne har Avling, men det er altsaa nu faldet bort. Vi har i Udvalget ikke rejst Spørgsmaalet om Præstegaardsjorden, skønt der kunde være megen Rimelighed derfor. Naar vi ikke har gjort det — det vil jeg gerne sige her ved Lovforslagets tredie Behandling —, er det med ganske samme Motivering, som den højtærede Minister fremsatte ved Lovforslagets Forelæggelse, nemlig at Spørgsmaalet om Præstegaardsjorden er til Behandling i den nedsatte Landbokommission, men jeg vil gerne udtale Haabet om, at der snart fra denne Landbokommission maa kunne foreligge Forslag til Lov om Anvendelsen af Præstegaardsjorden. I Øjeblikket, hvor Jorden er meget dyr, og hvor der er Trang til Jord, men hvor det er vanskeligt for jordløse Landarbejdere at faa Adgang til Jord, har vi i Præstegaardsjorderne noget af Landets bedste og bedst beliggende Jord; den er i offentlig Besiddelse, altsaa forholdsvis let at tage, og den maatte kunne overdrages jordløse Landarbejdere ret billigt, idet man maatte kunne sige, at Præsteembederne kunde være vel tjente med at faa et Vederlag, der svarede ikke just til Jordens Værdi, men til det Udbytte af Jorden, som Præsten gennem en vis Aarrække har haft. Naar denne Præstelønningslov nu vedtages, bliver Præsterne jo med Hensyn til Lønningen i højere Grad end hidtil almindelige Statsemedsmænd, og der vilde da være Grund til at gaa det Skridt videre at komme bort ogsaa fra Avlingen, og det saa meget mere som der vil være god Brug for den Jord fra mange Sider, som trænger haardere til

den end Præsterne og forstaar at bruge den langt bedre.

Dernæst vil jeg gerne sige en Ting til — idet jeg med det samme udtaler, at vi kan stemme for dette Lovforslag, som det nu er formet —, og det er, at vi staar vel snart ved Enden af Gennemførelsen af de Lovforslag, der hviler paa det Arbejde, der er gjort i den sidste halve Snes Aar, og navnlig ogsaa paa det kirkelige Udvalgs Arbejde, for saa vidt som dette Arbejde gaar i en Retning, der kunde ventes at vinde Tilslutning hos dette Tings Flertal. Kirkeforfatningen derimod maa vel heldigvis betragtes som skrinlagt. Men saa er Spørgsmaalet, om Tiden ikke snart er kommet til, om jeg saa maa sige, at tage fat ved en anden Ende, til at begynde paa en Række Lovforslag, der skulde forberede Kirkens Adskillelse fra Staten. Det maa vi fra vor Side i hvert Fald meget ønske. Jeg vil da nævne et lille Forslag, der kunde have nogen Betydning, og som der er blevet gjort Tilløb til i Fjor, men som den højtærede Kultusminister ikke har rørt ved i Aar, nemlig Lovforslaget om Anmeldelse af Fødsler, Dødsfald og Ægteskaber. Det Udvalg, der i Fjor blev nedsat om dette Lovforslag, afgav en Beretning. I denne Beretning udtales det af Flertallet, jeg skal nævne det ordret, det er maaske det bedste: „Et Flertal i Udvalget har ønsket at henstille til Ministeren at foretage en Undersøgelse af Vilkaarene for Indførelse af Slægtsbøger, førte af borgerlige Institutioner, og særlig om Omkostningerne derved“, og Mindretallet i Udvalget slutter sig i Virkeligheden ogsaa til Tanken. Det er altsaa Spørgsmaalet om Civilstandsregistre, borgerlige Slægtsbøger, som Ministeren rørte ved i Fjor gennem det lille Lovforslag, og med Hensyn til hvilket Udvalgets Flertal rettede en Henstilling til Ministeren. Jeg vil gerne spørge den højtærede Kultusminister, om han har foretaget noget Forarbejde i Retning af at imødekomme den Henstilling, om vi muligvis i denne Samling kan vente et saadant Forslag. Det er et Forslag, der, rettelig udformet, kunde have nogen Betydning i Retning af at forberede den Adskillelse af Stat og Kirke, som man vel snart fra alle Sider, og vel ikke mindst fra kirkelig Side, begynder at at længes efter.

Der er dernæst et andet kirkeligt Spørgsmaal, som jeg ikke synes bør ligge hen; det har tidligere spillet en stor Rolle og har været rejst gentagne Gange her i Tinget fra Regeringens Side; men saa for-